

Соціальні інтеракції та культура. «Діти шести культур» – дослідження, що проводилося у 1954 р. на чолі з подружжям Б. і Дж.Уайтінг у шести населених пунктах: п'яти сільських поселеннях – в Японії, на Філіппінах, в Індії, в Кенії, в Мексиці, а також у невеликому містечку в США. Вивчалися стиль материнського виховання, поведінка дітей у взаємодії з іншими людьми – дітьми і дорослими. Так, вагоме місце у американських дітей зайняв пошук уваги, у мексиканців – пропозиції допомоги, індійці прагнули до панування. Також, у поведінці маленьких американців, японців та індійців частіше виявлялися егоїстичні вчинки типу «шукає допомоги та уваги» і «шукає панування». А маленькі філіппінці, мексиканці, кенійці частіше «пропонували допомогу і підтримку» і «відповідально радили». Тобто, діти з розвинених країн виявилися більш домінуючими та егоїстичними.

Отже, можна констатувати, що культурологічні традиції та особливості виховання дітей – це історично закріплені ритуали, яких старанно дотримуються дорослі носії культури. Різниця у вихованні дітей – це здобуток певного окремого народу, який власне і відрізняє його від інших народів. Урахування розглянутих етнопсихологічних факторів, що зумовлюють відмінності у вихованні дітей, важливе для того, щоб, всебічно ознайомлюючи дітей із специфікою різних культур, закладати тим самим підґрунтя гуманних і толерантних стосунків цих дітей у майбутньому.

Література

1. Стефаненко Т. Г. *Етнопсихологія* / Т.Г.Стефаненко. – М.: *Изд-во Аспект Пресс*, 1999. – 368 с.
2. Шпет Г.Г. *Введение в этническую психологию* / Г.Г.Шпет. – СПб.: *Изд-во Алетейя*, 1996. – 156 с.

ПРОБЛЕМА НОСІЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ

Колодяжна А.В.
Україна, м. Київ, КНУТД

В статтє проанализированы отечественные теории предметом исследования которых есть развитие творческой личности.

The paper analyzes the domestic theory of the subject of study which is the development of a creative personality.

Оновлення суспільства, а тим більше його ґрунтовна зміна, – суперечливий, складний і тривалий процес, пов'язаний із пошуком нових шляхів, засобів здійснення трансформацій в усіх сферах життєдіяльності людей. Усе це зумовлює необхідність творчої участі в цьому процесі всіх членів суспільства, тому що недостатня творча активність, відсутність ефективних стимулів її розвитку та реалізації – основні фактори, які заважають втіленню нових ідей, задумів, нових цільових орієнтацій.

Що таке творчість? Які риси притаманні творчій особистості? Кого можна вважати творчою особистістю? Ці питання стають особливо актуальними в умовах відтворення інтелектуального й духовного потенціалу українського народу. Вихід вітчизняної науки, техніки і культури на світовий рівень, національне відродження, становлення державності та демократизація суспільства в Україні значною мірою залежать від того, наскільки ефективно у вищій школі формуватиметься творчий потенціал інженерів і керівників виробництва, конструкторів і вчених, педагогів і працівників культури.

Нині вища школа безпосередньо відповідає за кадрове забезпечення науково-технічного прогресу, підвищення ефективності суспільного виробництва, духовне життя, розвиток науки. Адже зріла особистість не просто активно включається у певну осмислену або смислоутворюючу професійну діяльність. Високі, власне особистісні, суб'єктні форми поведінки полягають у постійному пошуку себе, самотворенні і самостворенні, активному русі до нових завдань, оволодінні новими видами діяльності, що і є показниками творчої особистості.

Творчість є родовою властивістю людини і людства в цілому, однак у різні історичні епохи вони реалізуються різною мірою. Суспільство створює певні об'єктивні умови для творчих проявів особистості, яка є тією структурною одиницею суспільства, що здатна до творчого перетворення світу. Саме на особистісному рівні формуються і реалізуються дійсні людські можливості, з яких у кінцевому підсумку складаються можливості суспільства.

Найголовнішою проблемою при вивченні творчості є проблема носія творчого початку, особистості, яка творить. Питання розвитку творчої особистості вивчалось та продовжує цікавити вітчизняних психологів, таких як Л. Виготський, В. Дружиніна, В. Клименко, Г. Костюка, О. Кульчицьку, В. Моляко, В. Роменця, Я. Пономарьова, Т. Титаренко.

Творчу особистість визначають як особистість, межі творчості якої охоплюють дії від нестандартного розв'язку простого завдання до нової реалізації унікальних потенцій індивіда в певній галузі, як людину, яка володіє певним переліком якостей, а саме рішучістю, умінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення, умінням бачити далі того, що бачать його сучасники і що бачили його попередники. Вона повинна володіти мужністю для того, щоб піти проти течії і зруйнувати те, чому вірить сьогодні більшість.

Психологічний словник визначає, що творча особистість виникає лише внаслідок наявності у неї «...здібностей, мотивів, знань і вмінь, завдяки яким створюється продукт, який відрізняється новизною, оригінальністю, унікальністю».

Людина творча – це гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нового людина. Саме у творчій діяльності, наголошує В. Роменець, відбувається становлення особистості, розкриваються її можливості «активно поставати перед світом», бути «активною стосовно світу». Тільки в акті творення людина отримує здатність осягнути безмежжя власного «Я» і втілити його в реальних продуктах своєї життєдіяльності.

Згідно з уявленням В.Клименко, «творчість людини – це її психічна активність, усвідомлення системи Я і не – Я, розв'язання суперечностей між ними, якими вона робить щось несподіване, незвичайне...».

Творча особистість, на думку В. Андрєєва, – це такий тип особистості, для якої характерна стійка, високого рівня спрямованість на творчість, мотиваційно-творча активність, що виявляється в органічній єдності з високим рівнем творчих здібностей в одній або кількох видах діяльності. Творча особистість – це людина, здатна проникати в сутність ідей і втілювати їх всупереч усім перешкодам аж до отримання практичного результату.

Які ж властивості притаманні творчій особистості?

В психологічній літературі виокремлюються такі головні властивості творчої особистості, як сміливість думки, схильність до ризику, фантазія, уявлення й уява, проблемне бачення, вміння долати інерцію мислення, виявляти суперечності, переносити знання й досвід у нові ситуації, незалежність, альтернативність, гнучкість мислення, здатність до самоуправління.

На думку О. Кульчицької властивостями творчої особистості є виникнення спрямованого інтересу до певної галузі знань ще в дитячі роки; зосередженість на творчій роботі, спрямованість на обраний напрям діяльності; висока працездатність; підпорядкованість творчості духовній мотивації, стійкість, непоступливість у творчості, навіть упертість; захоплення роботою.

Деякі фахівці до рис творчої особистості відносять цілісність сприйняття, зближення понять, здатність до передбачення (логічність, творче мислення, критичність уяви), схильність до гри, інтуїцію, підсвідоме оброблення інформації, дотепність тощо.

В. Моляко вважає однією з найважливіших якостей творчої особистості – прагнення до оригінальності, до нового, заперечення звичного, а також високий рівень знань, уміння аналізувати явища, порівнювати їх, стійку зацікавленість певною роботою, порівняно швидке й легке засвоєння теоретичних знань і способів діяльності, систематичність і самостійність у роботі.

В традиціях вітчизняної психології проблему творчої реалізації особистості вивчають з точки зору її життєвого шляху (Б. Ананьєв, Л. Анциферова, К. Абульханова-Славська , С. Рубінштейн, Т. Титаренко). Умовно виділяють дві протилежних життєвих позиції особистості: ставлення до життя як вже до поставленої (суспільством, традиціями) задачі та ставлення до життя як до творчої задачі, тоді життєвий шлях може стати для людини творчим актом її самореалізації.

Людське життя може здійснюватися або як стихійний процес, або як усвідомлено і творчо спрямований шлях життя. С. Рубінштейн зазначав, що перший спосіб існування – це життя в умовах і відносинах, що склалися. Тут нема стану рефлексії, роздуму над життям, його сенсом і закономірністю подій. Індивід зливається з процесом свого існування, пливе за течією, механічно підпорядковує свою діяльність зовнішнім вимогам та обставинам.

Другий спосіб життєздійснення передбачає розвинуту здатність особистості до рефлексії, до роздумів над своїм життям, його побудовою на основі власного світогляду, творчого його конструювання і здійснення. Життєтворчість – особлива й вища форма прояву творчої природи людини. Це духовно-практична діяльність особистості, спрямована на творче проектування та здійснення її життєвого проекту.

Творчою, зазначав Л. Виготський, ми називаємо таку діяльність, яка створює щось нове, однаково, чи буде це створено творчою діяльністю, будь-якою річчю зовнішнього світу, чи побудовою розуму або почуття, яке живе та тільки виявляється.

В. Моляко, розкриваючи сутність творчості, наголошує, що під творчістю розуміють процес створення чогось нового для певного суб'єкта. Тому зрозуміло, що творчість у тій чи іншій формі не є талантом «вибраних», вона доступна кожному: і школяру, який засвоює нові знання, розв'язує нову, незнайому задачу, і робітнику, який виконує нове технічне завдання. Всі вони займаються творчістю, розв'язують творчі завдання.

Я. Пономарьов зауважує, що творчість – це механізм продуктивного розвитку. Він не вважає новизну вирішальним критерієм творчості.

Значну роль у розкритті творчих здібностей особистості і перетворенні їх на творчу діяльність відіграють мотиви й воля. Характеризуючи особливості мотиваційної сфери, О.Кульчицька відмічає, що творчі люди мають високу мотивацію до успіху, поспішають жити, причому, головним мотивом є прагнення реалізувати ідею – цьому підкоряються сила волі, мислення та діяльність.

Важливою передумовою розвитку творчої особистості студента є формування в нього інтересу до майбутньої професійної діяльності.

Загальновизнано, що поза творчістю не існує особистості. Творчість постає як специфічна форма діяння людини – її духовне діяння, в якому індивід не тільки осягає навколишній світ, вчиться його організовувати, розуміти і певним чином взаємодіяти з ним, а, що головне, – особистість осягає власну здатність до подібних взаємодій, а також межі та міру своєї самостійної та індивідуальної сили.

Аналіз філософської та психологічної літератури, її осмислення дозволяють нам запропонувати наступний підхід до визначення творчої особистості.

Творча особистість — це креативна особистість (особистість, що має внутрішні передумови творчої активності), яка внаслідок впливу зовнішніх факторів набула необхідних для актуалізації творчого потенціалу людини додаткових мотивів, особистісних утворень, здібностей, що сприяють дослідженню творчих результатів в одному чи кількох видах творчої діяльності.

Саме творча особистість є справжнім творцем історії, оскільки весь шлях, який пройдено людством, – це безперервний процес творіння. Творчість дає людині можливість актуалізувати свої потреби, інтереси, схильності, знаходити форми проявів індивідуальної активності. Творче самовираження сприяє формуванню особистісної значущості, емоційного розкріпачення, впевненості у собі, забезпечує самостійність у процесі діяльності.

Отже, людина від природи – творець, бо приречена створювати те, чого в навколишньому середовищі та соціумі досі не існувало. Здатність творити максимально виявляється у новаторському розв'язанні найскладніших проблем людського буття, мінімально – у готовності реалізувати вже відомі завдання оригінально, новими способами.

Список літератури:

1. Клименко В.В. Психологія творчості. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. Н -480с.
2. Кульчицька О.І. Соціально-психологічні фактори формування таланту // Практична психологія та соціальна робота : наук.-практ. освітньо-метод. журн. -Київ : СОЦИС-ПРЕС ; Київ : Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН України – 2007, №1. – с.14-17
3. Моляко В.О. Психологические проблемы творческой одаренности. – К.: Об-во «Знание» України,1995. – с. 52.
4. Психологія і педагогіка життєтворчості: Навч.-метод. посібник / Гол. ред. В. М. Доній. - К.: Ін-т змісту і методів навчання, 1996. - 792 с.
5. Психологія особистості: Словник-довідник / За редакцією П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. – К.: Рута, 2001. – с.320
6. Роменець В.А. Психологія творчості: Навч.посібник. 3-тє вид. – К.: Либідь, 2004. – 288 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ РІВНЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ БЕЗРОБІТНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ, ЯКІ НАДАЮТЬСЯ ОДЕСЬКИМ МІСЬКИМ ЦЕНТРОМ ЗАЙНЯТОСТІ

Лазарева А.О.

Україна, м. Одеса,

Одеський національний політехнічний університет

Аннотація. В статті проведено аналіз даних стандартизованого інтерв'ю в дослідженні рівня задоволеності безробітними послугами, які надає Одеський міський центр зайнятості. Тема, заявлена в статті, актуальна, так як в сучасних умовах рівень безробіття вищий, а кількість державних організацій, які надають різні соціальні послуги в трудовому середовищі менше.

Annotation. The article analyzes the data in the study of standardized interview satisfaction unemployed services provided by the Odessa City Employment Center. Theme announced in the article is relevant, as in the present conditions the unemployment rate is higher and the number of public organizations that provide a variety of social services employment less.

З метою визначення ефективності роботи Одеського міського центру соціального обслуговування безробітного населення (центру зайнятості) стосовно визначення ефективності рівня співпраці з клієнтами центру (безробітними), нами було проведено дослідження з застосуванням методу стандартизованого інтерв'ю.

Безробітними є працездатні громадяни працездатного віку, які через відсутність роботи не мають заробітку або інших передбачених законодавством доходів і зареєстровані у державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, готові та здатні приступити до неї [4, с. 276].

В дослідженні приймали участь 10 чоловік: безробітні, віком від 16 до 56 років.

Предметом дослідження є виявлення рівня ефективності співпраці центру зайнятості з клієнтами (безробітними) Одеського міського центру зайнятості.

Соціально – демографічна характеристика об'єкту дослідження: вибіркова сукупність складає 10 осіб – 7 жінок (70%) та 3 чоловіків (30%), віком від 16 до 56 років (переважно це були люди віком від 26 до 35 років (40% респондентів). У більшості кількості респондентів висока освіта (70%), друга висока освіта (10%) респондентів і (10%) респондентів мають середню освіту. Всі респонденти проживають в місті (100%). Крім даних показників в дослідженні було виявлено, що найбільша кількість респондентів у (%) відношенні мають статус безробітного.

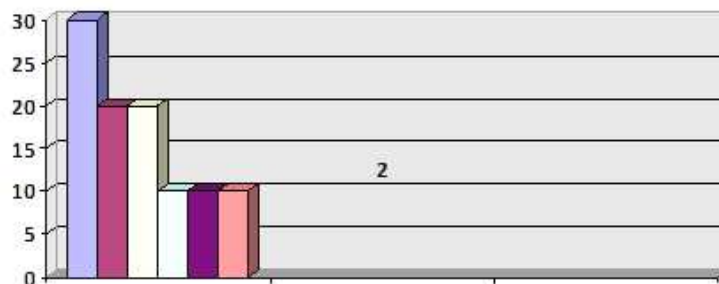

Рис 1. Соціально-демографічна структура безробітних клієнтів ЦЗ

- 1- Безробітні (домогосподарки, домохазяїни) 30%
- 2- Інтелігенція (вчителі, педагоги) 20%
- 3- Інженери (20%)
- 4- Менеджери (10%)
- 5- Секретарі, бухгалтери, продавці (10%)
- 6- Випускники (10%).